

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління (№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

Валентина КУПРІЯНОВА

(ім'я та прізвище)

«01» вересня 2023 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: «Експертиза товарів та послуг»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2023 року

Харків – 2023 р.

Розробник: ст. викл. Вікторія СЕРЕДЕНКО
(прізвище та ім'я, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри економіки та публічного управління (№ 601)

Протокол № 1 від « 31 » серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
Д.ЕКОН.Н., ДОЦ.
(науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Данііл РЕВЕНКО
(ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Катерина БОЦУЛА
(ім'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Середенко Вікторія Валентинівна, старший викладач каф. 601. Працює в університеті з 1998 року.

Викладає наступні дисципліни: «Хімія», «Хімія» (англ. мова), «Хімія та методи дослідження сировини і матеріалів», «Хімія з основами біогеохімії», «Товарознавство непродовольчих товарів», «Екологічні аспекти товарознавства», «Теоретичні основи товарознавства», «Підприємництво», «Технічне регулювання».

Галузь наукових інтересів: дослідження гетерогенних каталітичних процесів; екологічна оцінка, оцінка якості товарів.

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – 6 семестр.

Обсяг дисципліни:

4 кредити ЄКТС (120 годин), у тому числі аудиторних – 40 годин, самостійної роботи здобувачів – 80 години.

Форми здобуття освіти

Денна, дистанційна.

Дисципліна – обов'язкова.

Види навчальної діяльності – лекції, практичні роботи, самостійна робота здобувача.

Види контролю – поточний, модульний та підсумковий (семестровий) контроль (іспит).

Мова викладання – українська.

Необхідні обов'язкові попередні дисципліни (пререквізити) – ознайомча практика.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни (кореквізити) – товарознавство (непродовольчі товари).

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Технічне регулювання» здобувачі мають визначити роль оцінювання відповідності у загальній системі технічного регулювання виробництва та обігу продовольчих товарів,

забезпечення якості і безпечності харчових продуктів шляхом проведення їх сертифікації і нотифікації; гармонізацію нормативної бази і системи оцінювання відповідності із міжнародними вимогами.

Завдання

Теоретична і практична підготовка фахівців з наступних питань: розкриття соціально-економічної сутності суспільства та сутність його розвитку; визначення законів і принципів, які регулюють поведінку людей та їх відносини у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання різноманітних благ; озброєння суспільства економічними знаннями, необхідними для прийняття правильних фундаментальних рішень.

Після опанування дисципліни здобувач набуде наступні **компетентності**:

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- здатність діяти відповідально та свідомо;
- здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- критичне осмислення теоретичних засад підприємницької та торговельної;

- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій та торговельній діяльності.

- здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької та торговельної діяльності.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **результати навчання** і він буде:

- організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва та торгівлі.

- демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва та торгівлі для подальшого використання на практиці.

- оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій та торговельній діяльності за допомогою сучасних методів;

- знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких та торговельних структур і застосовувати його на практиці.

4. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Сутність оцінювання відповідності та його роль у загальній системі технічного регулювання.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Роль, значення, завдання технічного регулювання. Передумови розвитку та етапи становлення технічного регулювання у світі.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень.

Тема 2. Предмет, завдання оцінювання відповідності та його місце у загальній системі технічного регулювання.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*
- *Практична робота: «Роль та значення системи технічного регулювання в умовах глобалізації економічних процесів».*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Основні поняття та визначення у сфері технічного регулювання. Загальний огляд ситуації у світі та глобальні виклики людству, що впливають на сферу технічного регулювання та споживчої політики.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень.

Тема 3. Роль міжнародних організацій в системі міжнародного технічного регулювання.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Характеристика та основні напрями діяльності міжнародних організацій у сфері технічного регулювання.

Міжнародні та регіональні організації зі стандартизації: міжнародна організація із стандартизації (ISO), Європейський комітет із стандартизації (CEN), Європейський комітет із стандартизації в галузі електротехніки та електроніки (CENELEC), Міжнародна електротехнічна комісія (IEC/CEI). Діяльність Європейського союзу в галузі стандартизації.

Міжнародні та регіональні організації з метрології: Міжнародне бюро мір і ваги (BIPM), Міжнародна організація законодавчої метрології (OIML), Міжнародна конфедерація з вимірювань (IMECO), Всесвітня метеорологічна організація (WMO). Міжнародні та європейські організації в галузі оцінки відповідності та акредитації: Європейський комітет ISO з оцінки відповідності (CASCO), система з сертифікації виробів електронної техніки (IECQ), Міжнародна конференція з акредитацій випробувальних лабораторій (ILAC).

Міжнародні та регіональні організації в галузі якості, безпеки та споживчої політики: міжнародна організація споживачів (Consumer International – CI), Комітет з захисту інтересів споживачів (COPOLCO), Європейська організація з якості (EIQ), Організація ООН з питань продовольства та сільського господарства (FAO), Міжнародний альянс ХАССП (США), Міжнародна організація з тестувань товарів та послуг (ICRT) тощо.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Характеристика, завдання та напрями діяльності Світової організації торгівлі (СОТ), організації економічного співробітництва і розвитку (OECD), Організація ООН з питань продовольства та сільського господарства (FAO), Організація ООН з промислового розвитку (UNIDO), організація ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКАД), програма розвитку ООН (UNDP) та ін.

Тема 4. Особливості систем технічного регулювання певних країн світу.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*

Практична робота: «Особливості технічного регулювання в Україні».

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Система технічного регулювання в країнах ЄС – правила системи, принцип створення єдиного ринку. Особливості технічного регулювання країн ЄС, США, Канади. Характеристика національних органів у сфері технічного регулювання певних країн світу.

Обсяг самотійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Особливості технічного регулювання країн Азії.

Модульний контроль 1.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): нормативно-правова та законодавча документація.*

- *Обсяг самотійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

Змістовний модуль 2.

Тема 5. Законодавчо-нормативна база сфери міжнародного технічного регулювання та України.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самотійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Характеристика міжнародних угод, директив ЄС у галузі технічного регулювання. Генеральна угода з питань митних тарифів і торгівлі (ГАТТ). Роль, переваги та недоліки директив Нового і Глобального підходів щодо обов'язкових вимог до певних видів продукції.

- *Обсяг самотійної роботи здобувачів: 13 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень.

Тема 6. Міжнародні угоди та законодавчо-нормативна база сфери міжнародного технічного регулювання.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самотійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 6 годин.*

- *Практична робота: «Вивчення законодавчо-нормативної бази сфери міжнародного технічного регулювання».*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Загальні принципи вільного руху товарів в країнах ЄС. Основні засади політики країн щодо подолання технічних бар'єрів у торгівлі. Угода про технічні бар'єри в торгівлі СОТ (ТБТ). Угода про застосування санітарних та фіто-санітарних заходів. Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (АСАА).

Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Технічні бар'єри в торгівлі.

Тема 7. Складові системи міжнародного технічного регулювання.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 годин.*

- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції та практичного заняття, нормативно-правова та законодавча документація.*

Система стандартизації продукції. Основні цілі СЕН, правила розробки стандартів, директив, забезпечення бізнес-підходу в межах СЕН. Добровільність застосування стандартів як основний принцип міжнародної стандартизації. Система оцінки відповідності. Основні завдання Програми інтеграції України до Європейського Союзу в сфері підтвердження відповідності. Завдання та мета державної політики у сфері підтвердження відповідності. Мета, принципи та завдання підтвердження відповідності. Міжнародні та європейські стандарти з підтвердження відповідності. Системи управління безпечністю та якістю товарів та послуг. Міжнародні та національні стандарти з управління якістю. Правозастосування системи HACCP та ISO 22000. Система ринкового нагляду. Суть, принципи Нового підходу до ринкового нагляду.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 11 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Політика, в ЄС з оцінювання відповідності. Комплексний підхід до взаємного визнання результатів сертифікації.

Тема 8. Україна в системі міжнародної технічної допомоги. Програми міжнародної технічної допомоги в галузі технічного регулювання.

- *Форма занять: лекція, практична робота, самостійна робота.*

- *Обсяг аудиторного навантаження: 4 години.*
- *Практична робота: «Політика адаптації вітчизняного законодавства в галузі норм і стандартів до європейських вимог (Зелена, Біла, Червона книги).*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): роздатковий матеріал, обладнання для візуального супроводження лекції.*

Концепція розвитку системи технічного регулювання та споживчої політики в Україні. Зовнішні та внутрішні чинники впливу на систему технічного регулювання та споживчої політики. Напрями адаптації системи технічного регулювання України з вимогами ЄС. Європейська модель розвитку системи технічного регулювання. Приведення інфраструктури якості України відповідно до стандартів ЄС. Реформування системи технічного регулювання.

- *Обсяг самостійної роботи здобувачів: 9 годин.*

Опрацювання матеріалу лекцій. Формування питань до викладача. Вивчення термінів та визначень. Роль та характеристика проектів міжнародної технічної допомоги країн ЄС (проекти TACIS, Twinning тощо).

Модульний контроль 2.

- *Форма занять: написання модульної роботи в аудиторії (за рішенням лектора допускається проведення у дистанційній формі).*
- *Обсяг аудиторного навантаження: 2 години*
- *Обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): нормативно-правова та законодавча документація.*
- *Обсяг самостійної роботи здобувачів – за необхідністю.*

Підготовка до модульного контролю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні.

7. Методи контролю

Поточний контроль (теоретичне опитування й розв'язання практичних завдань), модульний контроль (тестування за розділами курсу) та підсумковий (семестровий) контроль (залік).

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<i>Змістовний модуль 1</i>			
Активність під час аудиторної роботи Виконання лабораторних робіт	0...6	5	0...30
Модульний контроль	0...25	1	0...25
<i>Змістовний модуль 2</i>			
Активність під час аудиторної роботи	0...5	4	0...20
Модульний контроль	0...25	1	0...25
За семестр			0...100

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74) – мати мінімум знань і умінь для забезпечення програмних результатів навчання. Відпрацювати всі практичні заняття.

Добре (75-89) – знати основні теми дисципліни. Відпрацювати всі практичні заняття.

Відмінно (90-100) – мати знання, що дозволять самостійно, вільно та обґрунтовано відповідати на будь які питання щодо тематики курсу. Відпрацювати всі практичні заняття.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, конспекти лекцій, методичні рекомендації з проведення лабораторних робіт тощо, які видані в Університеті знаходяться за посиланням:

- <http://library.khai.edu/catalog>
- Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням: <https://mentor.khai.edu/course/view>

11. Рекомендована література

Базова

1. Міжнародне технічне регулювання [Електронний ресурс] : навч. посібник у структурно-логічних схемах для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / А. А. Дубініна та ін. – Електрон. дані. – Х. : ХДУХТ, 2020. – 126 с.
2. Величко О. М., Коломієць Л. В., Гордієнко Т. Б. Основи технічного регулювання і оцінки відповідності. Підручник // За заг. ред. д-ра техн. наук О. М. Величка. – Одеса: ВМВ, 2013. – 394 с.
3. Черепков С.Т., Кондрашов С.І., Будьоний М.М. Технічне регулювання та підтвердження відповідності в Україні. Підручник.: - Харків.: В-во «Підручник НТУ «ХПІ», 2010. – 440 с.
4. Дахно І.І. Міжнародне економічне право: Навч.посіб. /І.І. Дахно. – К.: МАУП, 2009. – 304 с.
5. Кириченко Л. С, Самойленко А. А. Стандартизація і сертифікація товарів та послуг: Підручник/ Л. С. Кириченко, А. А. Самойленко. — Х.: Вид-во «Ранок», 2008. — 240 с.
6. Міжнародне технічне регулювання: навч. посіб. / О.М. Сафонова та [ін.]. – Х.: ХДУХТ, 2013. – 372 с.
7. Мокій А. І., Яхно Т. П., Бабець І. Г. Міжнародні організації. Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 280 с.

Допоміжна

1. Величко О. М., Коломієць Л. В., Гордієнко Т. Б. Застосування теорії ризиків у технічному регулюванні. Підручник // За заг. ред. д-ра техн. наук О. М. Величка. – Одеса: ВМВ, 2013. – 243 с.
3. Салухіна Н. Г., Язвінська О. М. Стандартизація та сертифікація товарів і послуг: Підручник. - К.: Центр учбової літератури, 2010. – 336 с.